

**Nr 9.**

Ankom till riksdagens kansli den 10 mars 1942 kl. 4 e. m.

*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående rätt för f. d. folkskolinspektören, filosofie doktorn K. B. Kjellmark m. fl. till tjänstårsberäkning i pensionshänseende.*

I en den 13 februari 1942 dagtecknad proposition nr 67, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, framlagt förslag i fråga om rätt för vissa personer till tjänstårsberäkning för pension från statens pensionsanstalt.

Beträffande motiveringen för de framlagda förslagen får utskottet, i den mån ej redogörelse härför lämnas i det följande, hänvisa till propositionen.

1:o.

**F. d. folkskolinspektören, filosofie doktorn Knut Bernhard Kjellmark.** Under punkten 1 av förevarande proposition föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att familjepension enligt reglementet för statens pensionsanstalt till f. d. folkskolinspektören, filosofie doktorn Knut Bernhard Kjellmarks efterlevande må bestämmas såsom om Kjellmark vid pensionsålderns uppnående räknat för hel tjänstepension erforderligt antal tjänstår.

Genom beslut av statskontoret den 1 oktober 1931 förklarades folkskolinspektören K. B. Kjellmark berättigad att från och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten efter uppnådd levnadsålder av 65 år komme att äga rum, under återstående livstiden åtnjuta avkortad pension till belopp av 3 270 kronor årligen, att utgå enligt bestämmelserna i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension.

1932 års riksdag (skr. nr 227, p. 59) tillerkände i anslutning till statsmakternas beslut i tidigare likartade fall, vari medgivits förbättrade pensionsförmåner på grundval av tillgodoräknande i viss utsträckning av icke-statlig tjänstgöring, som ansetts hava varit av väsentlig betydelse för vederbörandes lämplighet som folkskolinspektör, Kjellmark en tilläggspension å allmänna indragningsstaten till belopp av 1 030 kronor för år, med rätt att å sammanlagda pensionsförmånen åtnjuta förhöjning enligt bestämmelserna

i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280), varigenom hans tjänstepension uppbringats till samma belopp som hel pension för folkskolinspektör.

På grund av de vid Kjellmarks avgång gällande bestämmelserna i § 42 reglementet för statens pensionsanstalt äger han för sina efterlevande familjepensionsrätt enligt sagda reglemente. Familjepensionsunderlaget för hans befattning utgör 1 160 kronor. Enär han vid pensionsålderns uppnående icke jämlikt berörda reglemente räknade det antal av 25 tjänstår, som fordrades för hel tjänstepension, skall dock familjepensionen jämlikt § 34 mom. 1 b) reglementet bestämmas efter ett försäkringstekniskt beräknat familjepensionsunderlag, vilket utgör 1 023 kronor.

Med biträdande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet, *Utskottet.*

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

2:o.

**Ämnesläraren vid lantbruksskolan å Berga, rektorn vid Stockholms läns yrkesskola för jordbruk å Gålö Nils-Herman von Zweigbergk.** Under punkten 2 av förevarande proposition föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att ämnesläraren vid lantbruksskolan å Berga, rektorn vid Stockholms läns yrkesskola för jordbruk å Gålö Nils-Herman von Zweigbergk må, så länge nämnda yrkesskola upprätthålles med bidrag av statsmedel, såsom tjänstår för pension från statens pensionsanstalt tillgodoräkna tid, varunder han för uppehållande av befattningen såsom rektor vid yrkesskolan åtnjutit eller kommer att åtnjuta tjänstledighet från sin ämneslärarbefattning vid lantbruksskolan å Berga, dock under villkor att von Zweigbergk i den ordning statens pensionsanstalt bestämmer erlägger de årliga pensionsavgifter, som skulle ålegat honom och huvudmannen för sistnämnda befattning, därest ledigheten icke skolat föranleda avdrag enligt § 21 mom. 1 anstaltens reglemente.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att von Zweigbergk är född den 4 augusti 1906;

att han från och med den 25 oktober 1937 erhållit anställning såsom ordinarie förste lärare (ämneslärare) vid lantbruksskolan å Berga, vilken befattning är förenad med pensionsrätt i statens pensionsanstalt;

att han efter erhållen tjänstledighet från nyssnämnda befattning från och med den 16 maj 1941 antagits till rektor vid Stockholms läns yrkesskola för jordbruk å Gålö;

att sistnämnda yrkesskola inrättats av Stockholms läns och stads hushållningssällskap med bidrag av statens arbetsmarknadskommission och Stockholms läns landsting;

*Bihang till riksdagens protokoll 1942. 8 saml. Nr 7—9.*

samt att han såsom rektor vid yrkesskolan uppbär samma avlöningsförmåner, som tillkomma föreståndare för statsunderstödda lantbruksskolor.

I § 21 mom. 1 reglementet för statens pensionsanstalt den 31 december 1919 (nr 878) föreskrives, bland annat, att vid beräkning av tjänstår för tjänstepension avdrag skall göras för tid, varunder ledighet från tjänsten ägt rum; dock att sådant avdrag icke skall göras, där ledigheten föranletts av semester, sjukdom, fullgörande av värnplikt eller offentligt uppdrag eller i vederbörlig ordning beviljats befattningshavaren för studier eller resa för egen utbildning eller för bestridande av annan befattning i statens eller kommuns tjänst eller beträffande lärare vid folkhögskola för undervisning vid statsunderstödd folkbildningskurs eller beträffande vissa lärare, där undervisningen varit inställd på grund av rådande smittsam sjukdom.

Med hänsyn till innehållet i nämnda bestämmelse synes von Zweigbergk såsom tjänstår för pension icke äga tillgodoräkna den tid, han åtnjuter tjänstledighet för uppehållande av befattningen såsom rektor vid ifrågavarande yrkesskola.

*Statens pensionsanstalt* har förklarat sig icke hava något att erinra mot att framställning till riksdagen gjordes om medgivande av rätt för von Zweigbergk att, så länge Stockholms läns yrkesskola för jordbruk å Gålö upprätthölls med bidrag av statsmedel, såsom tjänstår för pension tillgodoräkna tid, varunder han för uppehållande av befattningen såsom rektor vid skolan åtnjuter eller komme att åtnjuta tjänstledighet från sin ämneslärarbefattning vid lantbruksskolan å Berga, dock under villkor att von Zweigbergk i den ordning pensionsanstalten bestämde erlade de årliga pensionsavgifter, som skulle ålegat honom och huvudmannen för sistnämnda befattning, därest ledigheten icke skolat föranleda avdrag enligt § 21 mom. 1 anstaltens reglemente.

*Utskottet.* Utskottet, som ej funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag, hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

### 3:o.

**Ombudsmannen vid sjömanshuset i Stockholm, f. d. reservkaptenen i flottan Carl Oscar Ossian Hiljding.** Under punkten 3 av förevarande proposition föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att ombudsmannen vid Stockholms sjömanshus, f. d. reservkaptenen i flottan Carl Oscar Ossian Hiljding må för erhållande av pension från statens pensionsanstalt räkna sig till godo tidsperioderna 30 december 1909—28 januari 1911 och 18 april 1912—16 augusti 1915, varunder han tjänstgjort i ångfärjetjänst vid statens järnvägar respektive i kommerskollegium och socialstyrelsen, dock under villkor

att till pensionsanstalten inbetalas på huvudmannen belöpande engångsavgift för sålunda tillgodoräknad tid enligt de grunder, som finnas angivna i det jämlikt kungörelse den 17 juni 1938, nr 518, till kap. VII av reglementet för pensionsanstalten fogade övergångsstadgandet.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Hiljding är född den 18 januari 1877 och således 65 år gammal;

att han under tiden 30 december 1909—28 januari 1911 innehaft anställning såsom andre styrman å en av statens järnvägars ångfärjor;

att han under tiden 18 april 1912—16 augusti 1915 varit anställd såsom sjösakkunnigt biträde hos kommerskollegium och socialstyrelsen samt såsom nautisk amanuens och t. f. byråassistent i sistnämnda ämbetsverk;

att han innehaft befattningen såsom notarie vid sjömanshuset i Stockholm under tiden 1 september 1915—23 november 1938, varvid han åtnjutit tjänstledighet för enskilda angelägenheter från och med den 1 april 1918 till och med den 31 mars 1919;

att han från och med den 24 november 1938 förordnats till ombudsman vid nämnda sjömanshus, i vilken befattning han erhållit tillstånd att efter uppnådd pensionsålder den 18 januari 1942 kvarstå intill utgången av juni månad samma år;

samt att han i egenskap av f. d. reservkapten i flottan åtnjuter reservpension sedan den 1 februari 1932.

*Föredragande statsrådet* har anfört:

I likhet med myndigheterna finner jag skäligt, att Hiljding berättigas att såsom tjänstår för erhållande av pension tillgodoräkna återopad anställningstid vid statens järnvägar samt hos kommerskollegium och socialstyrelsen, sammanlagt 4 år 4 månader 29 dagar. Såsom villkor för ett sådant medgivande, vilket förutsätter riksdagens medverkan, bör gälla, att till pensionsanstalten inbetalas på huvudmannen belöpande engångsavgift för sagda tid enligt de grunder som finnas angivna i det jämlikt kungörelsen den 17 juni 1938, nr 518, till kap. VII av pensionsanstaltens reglemente fogade övergångsstadgandet.

Vid bifall till dylik tjänstårsberäkning, som medför en ökning av nu fastställd engångsavgift för den retroaktiva tjänstårsberäkningen, torde emellertid ej vara att förvänta att Hiljding skall betala sin andel i engångsavgiften för tjänstepension. Den reducerade tjänstepensionsförmån, som skulle beredas Hiljding genom nämnd tillgodoräkning och utan att på honom belöpande engångsavgift erlägges, av statens pensionsanstalt uppskattad till 3 333 kronor, synes ej stå i skälig relation till den pension, 5 000 kronor jämte dyrtidstillägg, som enligt beslut av 1938 års riksdag tillerkänts Hiljdings företrädare såsom ombudsman. Av de hörda myndigheterna föreslagna lösning att under visst villkor låta av sjömanshusmedel utgå tilläggs-pension till Hiljding från och med den tidpunkt, då han tillträder pension från statens pensionsanstalt, synes utan riksdagens hörande och i enlighet med tidigare av Kungl. Maj:t meddelade beslut i liknande fall kunna genomföras, varvid en skälig pensionsförbättring skulle tillkomma Hiljding.

*Utskottet.* Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förvarande förslag. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

Stockholm den 10 mars 1942.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

---

*Närvarande:* se anteckning å utlåtande nr 8.

---